

Шиян Анатолій Григорович
старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗНЯТТЯ ПОКАЗАНЬ ТЕХНІЧНИХ ПРИЛАДІВ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ І ЗЛОЧИНІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

22 листопада 2018 року кримінальне процесуальне законодавство України отримало нову процесуальну дію під назвою «Зняття показань технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису», яка була запроваджена Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 2617-ІУ (далі – Закон № 2617-ІУ) [1].

Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам» № 2137-ІХ від 15.03.2022 Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) доповнено новою статтею 245-1 під назвою «Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису» (далі – Закон № 2137-ІХ [2]). Приписи цієї статті регламентують підстави і процесуальний порядок проведення нової дії, яка ідентична назві зазначеної статті.

Що ж собою являють зазначені нововведення в кримінальному процесуальному законодавстві України, назви яких практично є тотожними? Чим вони відрізняються одне від одного, і в чому мають схожість?

Аналіз положень Закону України № 2617 від 22.11.2018 свідчить про те, що визначені нею показання технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису є дією, яка:

- 1) є процесуальною, але не відноситься до слідчих (розшукових) дій;
- 2) проводиться дізнавачем під час досудового розслідування кримінальних проступків;
- 3) виступає процесуальним джерелом доказів у кримінальному провадженні переважно про кримінальні проступки;

4) це процесуальне джерело може бути використане у кримінальному провадженні щодо злочину, але лише на підставі ухвали слідчого судді, що постановляється за клопотанням прокурора;

5) для з'ясування обставин вчинення кримінального проступку може бути проведена до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань;

6) показання технічних приладів і технічних засобів може бути отримано за згодою осіб, у яких вони знаходяться;

7) процесуальне оформлення цієї дії КПК України не визначає.

Якщо проаналізувати новітні положення ст. 245-1 КПК України, якими регламентується зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису, то вони вказують на те, що:

1) ця дія є слідчою (розшуковою) дією, оскільки спрямована на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у кримінальному провадженні;

2) може проводитися слідчим, прокурором під час розслідування злочинів;

3) може проводитися дізнавачем, прокурором під час розслідування кримінальних проступків;

4) може проводитися тільки після внесення відомостей про вчинення злочину, кримінального проступку до Єдиного реєстру досудових розслідувань;

5) юридичною підставою її проведення є постанова слідчого, дізнавача, прокурора, яка повинна відповідати вимогам частини 4 ст. 245-1 КПК;

6) оскільки при цьому відсутня потенційна можливість порушення прав фізичних осіб, вона проводиться не на підставі ухвали слідчого судді, а за постановою слідчого, прокурора [3, с. 359];

7) її сутність полягає в одержанні слідчим, дізнавачем, прокурором від особи, яка є власником або володільцем відповідних приладів або засобів, необхідних для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, копій фото- або кінозйомки, відеозапису, здійснених у публічно доступних місцях, у тому числі в автоматичному режимі, за виключенням місць, що відносяться до приватних помешкань осіб [3, с. 357];

8) вона може бути проведена як у добровільному, так і примусовому порядку;

9) хід і результати її проведення фіксується за допомогою протоколу.

Слід зазначити, що ці дві дії не тільки відрізняються одна від одної згаданими вище відмінностями – вони також мають і деякі схожості. Так, не можна не бачити, що зазначені дії: а) виступають засобами отримання (збирання) фактичних даних, що сприятиме розкриттю кримінальних

правопорушень; б) з їх допомогою встановлюються обставини вчинення кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» №2617-ІУ від 22.11.2018 / *Відомості Верховної Ради України*, 2019, № 17. Ст. 71.

2. Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам» № 2137-ІХ від 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-20#Text>.

3. Капліна О.В. Зняття показань технічних приладів та технічних засобів: правова сутність та процесуальний порядок /О.В. Капліна // Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С.В. Ківалова. Одеса: видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 357-360.

Юр'єв Денис Сергійович
старший викладач кафедри
кримінального процесу та стратегічних
розслідувань Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

**ТАКТИКА РОЗСЛІДУВАННЯ РОЗКРАДАНЬ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ
ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ
МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Корупція була, є і, очевидно, буде (принаймні в найближчому майбутньому) однією з найбільш масштабних та глобальних проблем в Україні. Відповідно до ст. 19 Конституції України, посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені законами нашої держави.

Від реалізації цього положення значною мірою залежить належна діяльність державного апарату, функціонування підприємств, установ та організацій усіх форм власності, своєчасне й справедливе розв'язання соціальних проблем, забезпечення реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина, законних інтересів юридичних осіб. На вирішення цих питань має бути спрямовано зусилля всіх службових осіб владних органів [1].

Розкрадання на підприємствах металургійної промисловості є серйозною проблемою, яка може відбитися на економіці країни і призвести до значних